

Szafrańska, Agnieszka; Kalina, Petr

**Świat słowiański w oczach badaczy i publicystów XIX i XX wieku
(w 50 rocznicę śmierci Ludwika Kuby) - konferencja w Opolu
(Polska) 16-17 listopada 2006 g.**

Opera Slavica. 2007, vol. 17, iss. 1, pp. 51-52

ISSN 1211-7676

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/117240>

Access Date: 04. 12. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Świat słowiański w oczach badaczy i publicystów XIX i XX wieku (w 50 rocznicę śmierci Ludwika Kuby) – konferencja w Opolu (Polska) 16–17 listopada 2006 r.

W duchu przypomnienia tradycji badań dziewiętnasto- i dwudziestowiecznych nad Słowiańszczyzną została zorganizowana 16-17 listopada (w ramach VIII Dni Łużyckich) konferencja w Opolu. Do spotkania doszło dzięki wysiłkom Uniwersytetu Opolskiego, Stowarzyszenia Polsko-Serbołużyckiego „Pro Lusatia”, organizacji Maćica Serbska oraz Instytutowi Etnologii Czeskiej Akademii Nauk (*Etnologický ústav AV ČR*). Choć konferencja została poświęcona pamięci Ludwika Kuby, badacza słowiańskiego folkloru, pisarza i malarza, spotkanie rozpoczęła uroczysta minuta ciszy, mająca na celu oddanie czci niedawno zmarłemu profesorowi Uniwersytetu Opolskiego, Leszkowi Kuberskiemu, pomysłodawcy niniejszej konferencji.

Spotkanie uroczystie przemową zainaugurowali: prorektor opolskiej uczelni Leszek Masnyk, dyrektor Instytutu Etnologii Czeskiej Akademii Nauk Lubomir Tyllner, przewodniczący Macierzy Serbskiej Měřčin Völkel oraz prezes Stowarzyszenia Polsko-Serbołużyckiego „Pro Lusatia” Mariusz Patelski. Na konferencję przybyli niemal wszyscy zaproszeni goście z różnych stron Europy: Serbii, Bułgarii, Słowenii, Czech, Słowacji, Łużyc i Polski. Prymat wiodły odczyty związane z działalnością Ludwika Kuby. Pierwszy z nich wygłosiła **Mirjana Zakić**. Serbska badaczka prezentowała dzieło Ludwika Kuby, jego zapisy etnograficzne z terenów południowsłowiańskich. Dwa kolejne referaty, prezentujące łużycki aspekt działalności Kuby, przedstawili czescy uczeni. **Lubomír Tyllner** w swoim odczycie *Folkloristické dílo Ludvíka Kuby a současnost* wskazał na różny stosunek naukowców do spuścizny badawczej Ludwika Kuby. Referent podkreślił, że czeska myśl naukowa szerzej wykorzystuje dorobek folklorysty w historii sztuk plastycznych niż w badaniach nad folklorem muzycznym. Refleksję nad dziełem Ludwika Kuby kontynuował **Petr Ch. Kalina**, który w wystąpieniu *Ludvík Kuba a lužickoserbské housle* wskazał na szczególnie wkład badacza w dziedzinie muzyki ludowej w sferze badań nad lużyckoserbskimi instrumentami. Natomiast **Jurij Luščanski** z Macierzy Serbskiej, wykorzystując w swojej pracy zbieg dwóch rocznic – pięćdziesiąt lat od śmierci Ludwika Kuby i sto pięćdziesiąt od narodzenia lużyckoserbskiego poety Jakuba Barta Čišińskiego – rozpatrzył wspólne motywy w ich twórczości i działalności.

Kolejny krąg refleksji zakreśla tematyka związana z działalnością innych badaczy słowiańskich, która została przedstawiona według różnych kluczy, związanych przede wszystkim z obszarem kulturowym Słowian zachodnich i południowych. **Teresa Smolińska** (profesor Uniwersytetu Opolskiego) w swoim referacie *Kultura Słowian zachodnich w zainteresowaniach XIX-wiecznych ludoznawców (przykład Izmaila I. Srieznievskiego, Oskara Kolberga, Lucjana Malinowskiego)* ukazała znaczenie kultury ludowej i działalność jej kodyfikatorów na ziemiach zachodniosłowiańskich. Natomiast **Mariusz Patelski** wraz z **Joanną Maksym-Benczew** w referacie *Jan Michał Rozwadowski i jego zainteresowania słowiańszczyzną* przedstawili sylwetkę polskiego badacza. Kolejny przedstawiciel Stowarzyszenia „Pro Lusatia”, **Zbigniew Kościów**, autor biografii Jurija Pilka zawężył poruszany już przez siebie temat, odczytując referat *Polskie epizody w twórczości Jurija Pilka*. **Danka Laji-Mihajlović** z Instytutu Muzykologii SANU w referacie *Vklad Matije Murka etnomuzikovedčeskom izučanju epike* przypomniała w swoim czasie innowacyjną definicję Matije Murka, który porównywał pieśń ludową do struktury poetycko-mu-

zycznej. **Kornelia Lach** nakreśliła postać księdza Josefa Hlubka, ukazując jego pracę duszpasterską oraz działalność kulturowo-oświatową i polityczno-społeczną. Natomiast **Krzysztof Sznotala** przedstawił etnogenezę Słowian, jaką wyprowadził w swoich pracach Wojciech Kóčka. **Jaroslav Otčenášek** w swoim referacie *Sbératelské období V. Tilleho* zwrócił uwagę uczestników konferencji na działalność komparatystyczną badacza, który zasłynął ze swych studiów porównawczych nad baśniami i legendami.

Spora część referatów była związana z tematyką lużycką. Grzegorz Pisarski w swoim wystąpieniu dokonuje analizy leksykograficznej terminu „Lużyce”. Choć Josef Páta jest znany w slawistyce jako czeski badacz, który zajmował się językiem serbołużyckim, **Viktor Velek** (Ústav hudební vědy FF MU) przypomniał mniej znany fakt, że w działalności Josefa Pata znaczną rolę odgrywały zainteresowania muzyczne. O pracy Josefa Karaska związanej z piśmiennictwem i kulturą lużycką opowiedział **Marcel Černý**. W swej rozprawie podkreślił on współpracę Karaska z Arnoštem Muką nad gramatyką języka dolnoserbkiego. Badania Karaska zostały opublikowane w czasopiśmie *Slovanský přehled*, założonym i redagowanym przez Adolfa Černego, którego postać była tematem interesującego wykładu **Petra Kalety**. Wyprowadził on genezę wszechstronnych Zwingeresowań Adolfa Černého w sferze serbołużyckiej etnografii.

Choć znaczna część referatów dotyczyła badań prowadzonych na terenach południowo-słowiańskich, trzy odczyty bezpośrednio traktowały o uczonych z tych terenów. W wykładzie inauguracyjnym konferencję, Ingrid Slavec-Gradišnik, ukazując kształtowanie się idei wspólnotowych, w które włączana była również Słowenia, przyglądała się kształtowaniu tego, co można nazwać słoweńskim etnosem. **Měrcin Völkel** w swoim referacie przedstawił twórczość Kirila Christowa, która była wynikiem podróży bułgarskiego pisarza na Lużyce oraz duchowego wpływu sorabisty Josefa Pata. Przedmiotem referatu **Nikoliny Prokojewej** była działalność zbieracza i porównawcza Nikoli Kaufmana, współczesnego kompozytora, w obszarze bułgarskiego folkloru muzycznego.

Magda Paríková, redaktorka tegorocznego wydania „Ethnologica Slovaca et Slavica” przedstawiła trzydzieści jego roczników. Choć nie był ten referat ostatnim można uznać go za podsumowujący spotkanie w Opolu, gdyż pokazywał, że slawiści mogą odnaleźć wspólną platformę wymiany myśli, czego dowodem była i opolska konferencja.

Agneszka Szafránska, Petr Ch. Kalina

Jubileum profesorky Danuše Kšicové

Jaro roku 2007 je dobou, kdy své 75. narozeniny slaví profesorka PhDr. Danuše Kšicová, DrSc.

Její životní cesta je nerozlučně spjata s Brnem – narodila se tu, tady také vystudovala obory čeština – ruština (absolvovala 1956) a stala se na zdejší univerzitě (od 1961) odbornou asistentkou. V roce 1969 získala titul PhDr. a o rok později CSc., v roce 1990 byla jmenována docentkou, další rok se stala doktorkou věd (DrSc.) a od roku 1995 je profesorkou. Přednášela a stále přednáší na filozofické fakultě Masarykovy univerzity zejména dějiny ruské literatury, teorii a poetiku literatury, dějiny ruské a ukrajinské kultury, soustavně